

2023

Міністерство освіти і науки України

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Маріупольський державний університет у Києві

Оттавський університет (Канада)

Природничо-гуманітарний університет у Седльце (Польща)

Фракійський університет імені Демокрита (Греція)

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ У КРОС-
КУЛЬТУРНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ»**

16-17 листопада 2023

Збірка тез

Мови та літератури у крос-культурній перспективі: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 – 17 листопада 2023 року) / Відповідальні за випуск: О.Педченко, Т. Шелест. Київ: МДУ, 2023. 166 с.

Організаційний комітет

БУЛАТОВА Олена, доктор економічних наук, професор, перший проректор МДУ, голова оргкомітету.

ТРИФОНОВА Ганна, кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземних мов МДУ, заступник голови оргкомітету

ПЕДЧЕНКО Олена, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри прикладної філології МДУ, співголова робочої групи оргкомітету.

ВЕСЕЛОВА Наталія, професор кафедри сучасних мов та літератур Оттавського університету (Канада), член оргкомітету.

БЛАШКІВ Оксана, доктор філологічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету у Седльце (Польща), член оргкомітету.

ГОРОДНЮК Наталія, доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології МДУ, член оргкомітету.

ПИРЛІК Наталія, кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри романо-германської філології МДУ, член оргкомітету.

ЛАБЕЦЬКА Юлія, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри грецької філології МДУ, член оргкомітету.

БОДИК Остап, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології МДУ, член оргкомітету.

ГАЙДУК Неллі, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної філології МДУ, член оргкомітету.

ПОКЛАД Таїсія, старший викладач кафедри романо-германської філології МДУ, член оргкомітету.

URL: https://repository.mdu.in.ua/jsui/bitstream/123456789/2681/1/do_pytannia_pro_strukturu.pdf (дата звернення 10.11.2023).

4. Єщенко Т. А. Категорія «інформативність» («змістовність»), її мовне вираження в тексті. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії. 2011. Вип. 6. С. 172–180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2011_6_27 (дата звернення: 11.11.2023).

5. Коваленко Н. Д. Формування діалектної текстотеки: проблема інформаційної достатності. Діалекти в синхронії та діахронії: текст як джерело лінгвістичних студій / відп. ред. П. Ю. Гриценко. Київ, 2015. С. 186–195. URL: <https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/dialekty-v-synhroniji-ta-diahroniji-tekst-jak-dgerelo-lingvistichnyh-studij.pdf> (дата звернення: 28.10.2023).

6. Лукашенко В. В. Грозіно. Історія, спогади, етнографія. Коростень : Друк, 2014. 233 с.

7. Романина І. Р. Структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда в наддністрянському говорі : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 2015. 326 с.

Поклад Таїсія Миколаївна
старший викладач кафедри романо-германської філології,
Маріупольський державний університет у Києві, Україна

ЕТНОСТЕРЕОТИПИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ

ETHNIC STEREOTYPES AND THEIR INFLUENCE ON INTERCULTURAL COMMUNICATION. The presented article analyses the concept of ethnic stereotype in the context of its impact on intercultural communication. There are singled out the negative and positive factors of the appearance of ethnic stereotypes in the intercultural space. The connection between well-known and widespread ideas about ethnic identity and the real situation in the corresponding society is illustrated on the example of the Italian nation.

Keywords: ethnic stereotype, intercultural communication, dialogue of cultures, Italian nation.

Ключові слова: етностереотип, міжкультурна комунікація, діалог культур, італійська нація.

Діалог культур є специфічним соціокультурним процесом активної взаємодії, становлення і розвитку різномірних культурних форм і ціннісних орієнтирів між представниками різних етнічних груп. Під час міжкультурного обміну інформацією (на різних рівнях) між учасниками взаємодії можуть нерідко виникнути певні етнічні стереотипи, які сприяють спрощенню розуміння національної специфіки конкретного народу, або навпаки викликають серйозні непорозуміння на міждержавному рівні. Із метою грамотної організації міжкультурної комунікації та уникнення можливих труднощів під час когнітивного взаємозбагачення видається доцільним та актуальним виявити особливості поняття «етностереотип» на прикладі італійської нації у контексті його впливу на культурний діалог.

Такий міждисциплінарний об'єкт дослідження, як стереотип перебуває у центрі наукової зацікавленості вітчизняних та іноземних науковців з моменту введення цього терміну у соціокультурний простір американським журналістом У. Ліппманом у 20-тих роках ХХ ст. Згідно із визначенням С. Любимової, Н. Томасевич та О. Мардаренко, «стереотип є формою як індивідуального сприйняття, так і суспільного; крім того, стереотип – це знаряддя опрацювання отриманої інформації та водночас форма її зберігання» [1, с. 31]. Фактично, етностереотип акумулює у собі суспільне знання щодо навичок, форм поведінки і звичаїв конкретної нації, а також є обов'язковим елементом сприйняття повсякденності індивідом, що утворюється на тлі суджень та очікувань. Значний вплив на розвиток стереотипного осмислення діяльності етнічної групи представниками іншої нації справляють багаторічний досвід спостереження за відмінними ознаками цієї етнічної групи (колір шкіри, характер, поведінка), а також міждержавні відносини та наявність / відсутність міжнаціональних конфліктів. Безумовно, наслідком погіршення дипломатичних відносин між державами (зокрема, під час військових зіткнень), є модернізація етнічних

стереотипів, виникнення національної упередженості та розповсюдження ксенофобії.

Етностереотип є неоднозначним соціокультурним явищем із позиції його зв'язку із процесом ціннісного взаємообміну між народами. За рахунок відмінного розшифрування характерних для кожного етносу «інтерпретаційних кодів» представники різних культур можуть не правильно зрозуміти один одного, що є потенційною загрозою конфлікту [2]. Втім, у деяких випадках, етностереотип, як джерело дещо спрощеної але корисної інформації про певну націю, є оптимальним каталізатором обрання найбільш коректної моделі поведінки між представниками різних держав, культур та етносів.

Варто зазначити, що впродовж тривалого періоду свого існування та внаслідок багатьох історичних подій італійська нація, безперечно, потрапила до фокусу етнічної стереотипізації з боку іноземців. Деякі прояви сприйняття італійських соціокультурних особливостей іншими народами заслуговують на безсумнівну увагу:

1. Усі чоловіки-італійці мають шкіру оливкового кольору, темне волосся та вуса. Цей стереотип не відображає реальної картини, адже зовнішність усіх італійців не є абсолютно ідентичною, що зумовлено попередніми кількісними вторгненнями різних завойовників на територію держави.

2. Представникам цієї нації властиві емоційність та любов до надмірної жестикуляції. Використання жестів є типовою латинською рисою, що супроводжує, підкреслює та відображає значну частину італійської розмови. Вихідці із характеризуваної країни здебільшого віддають перевагу голосній та дещо агресивній (із позиції стороннього глядача) формі подачі вербальної інформації із подальшим скороченням соціальної дистанції між співрозмовниками.

3. Італійці нездатні до вчасної сепарації від батьків. Сформований у міжкультурному просторі образ «італійця-матусиного синка» є дещо гіперболізованим проявом соціально-економічних проблем в Італійській республіці, а саме, високого рівня безробіття.

Через відсутність у молодих італійців фінансових можливостей знайти власне житло, вони нерідко віддають перевагу проживанню у батьківському будинку до моменту одруження.

Отже, етностереотип є сформоване під впливом історичних, соціальних, психологічних факторів та внаслідок міжкультурних контактів специфічне уявлення про своєрідність певної нації. Оперування етностереотипами у процесі становлення міжнародних зв'язків може сприяти оперативному виявленню оптимальної моделі поведінки конкретних етносів, або загостренню міжнаціональних конфліктів.

Література

1. Любимова, С., Томасевич, Н., Мардаренко, О., Соціокультурний аспект дослідження культурних стереотипів. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах, № 36, 2017. С. 30 – 36.

2. Овсянко, О., Близнюк, А., Коваль, Т., Етностереотипи в контексті діалогу культур. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету, Вип. 29, 2018. С. 79 – 82.

Вадим Нестеров,
студент ОС Магістр,

ОП «Філологія. Переклад (англійська, німецька)»,
Маріупольський державний університет у Києві, Україна

ЛІНГВІСТИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ КАУЗАЛЬНОСТІ, ЇЇ ТИПОЛОГІЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

The article analyzes the linguistic definition of causality, its typology and classification. The linguistic concept of reason is somewhat similar to a similar concept in philosophy and logic. In essence, causality in linguistics is a "tracing" of the philosophical category of causality, but a number of features do not allow us to talk about the identity of these concepts within the framework of the two areas of knowledge. Causality is expressed in language by syntactic means, as a rule, by means of a complex sentence.